

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda.

Csuj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

ÚJ KELET

Zionitischen Organisation

er strasse 8.

Berlin

MAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.--

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck. 35.—
Egy szám — 1-50

1925 május 22 Péntek

Csuj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 114. szám

5685. Ijar 28

Hindenburgtól Trotzky-ig

— Külpolitikai figyelő —

Az európai érdeklődés előterében Stresemann német külügyminiszter expozéja áll, amelyet a napokban tartott a berlini parlamentben. Stresemann részletesen foglalkozott Németországnak a külföldi államokkal szemben fennálló viszonyával. Mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy Németország, amiként eddig, ezután is lelkiismeretesen végre fogja hajtani a Dawes-tervet. Ennek ellenében azonban most már elvárja, hogy az angol csapatok ürítsék ki a kölni hidfőt, a francia és belga katonaság pedig vonuljon el a megszállott rajnai területekről. Még nem fordult elő a világtörténelemben, mondotta a külügyminiszter, hogy egy nemzetet olyan mélyen és méltatlanul megalázták volna, ahogyan az antant igyekszik a német nép önérzetét és méltóságát a sárba tiporni. Stresemann ennek az önérzetes hangnak kifejezésre juttatásával emlékezett meg ezután a lengyel sajtóban elterjedt ama hírekről, amelyek szerint a német nép erőszakkal akarja változtatni keleti határait és fegyveresen akarja megtámadni Lengyelországot. Igen, a külügyminiszter elismerte, hogy a német nép soha sem fog belenyugodni a jelenleg fennálló keleti határokba, mert azokat népszavazás nélkül, önkényesen állapították meg. Az ellen azonban tiltakozik, hogy fegyveres elégtételre készülnek.

Megnyugtathatja Németország keleti szomszédját az a körülmény is, hogy Hindenburg háromszor elolvasta a német állam Weimariában készült köztársasági alkotmányát és az olvasás végén kijelentette, hogy az teljesen rendben van és hogy annak minden szakaszát be fogja tartani. Valóban, ugylátszik, a német nép egy önérzetes, de békés korszakra rendezkedik be. Az irattárból újra elővették a rapallói egyezményt, amelyet néhány évvel ezelőtt Walter Rathenau, az akkori külügyminiszter, kötött Oroszországgal. Stresemann, a mostani külügyminiszter, a legfontosabb szerződések közé sorozta ezt az iratot. Bejelentette a parlamentben, hogy a jövőben sokkal élénkibb forgalom indul majd meg Németország és Oroszország között és hogy általában igyekezni fog Oroszországgal szemben mindenféle kereskedelmi könnyítéseket tenni. Nagyfokú vámkedvezményt fog biztosítani az Oroszországból jövő árukra, de arra is törekszik majd, hogy Németország piacát Kelet felé újból kimélyítse.

A háború után előállott helyzet stabilizálódásának jegyében áll a mai külpolitika. Nem csupán Németország az egyetlen, amely emelt fővel halad tovább útján, de ime, Oroszország, amelyet talán még többször fenyegetett belső őrsz omlás, mint Németországot, most szintén restelkedés nélkül nyul régi erőforrásai és politikusi utján és amiként Németország előráncigálta hannoveri magányából Hindenburg tábornagyot, ugy szó litották elő a legutóbbi napokban Krimből a másik remetét, Trockijt, a volt vörös generálist. Ez a zseniális ember, aki tudvalevőleg egy gettó szük utcájából indult a világhír felé, most olyan fontos pozíciókat kapott, amely jelentősebb talán a Hindenburgénál is. Egy nagy társadalmi kísérletet kell az aranyközépútra vezetnie Trockij-Borstein Leonak. Az újjáépítési népbiztonság, amelynek élére állt, nem kisebb célt tűzött ki most maga elé, minthogy Oroszország, kommunista államformájának fenntartása mellett, igyekezzék bekapcsolódni a kapitalista államok vérkeringésébe. Arról van

tehát szó, hogy Trockijnak bizonyos közvetítő szereket kell létesítenie, még életképesebbeket, mint az eddigiek voltak ennek a kommunista-kapitalista forgalomnak a lebonyolítására. Es ahogyan ezt az embert, aki a semmitől egy imponáns vörös hadsereget teremtett, ismerjük, el lehetünk készülvé arra, hogy néhány hónap múlva az összes európai kikötőkben Constancától Marseillesig naponta futnak majd be cyrilbetti teherhajók és uszályok, a közép- és nyugateurópai gyárak újra feladják rendelkezéseiket Moszkvába nyersterményekért, a bankok megkezdik a transzkaukázusi valutázletek lebonyolítását, megindul a petróleum- és az arany- szállítás az Uraltól, a kereskedelmi és magán- levelezés az eddig elzárt területek felé újra élénk lendületet vesz: ez az egész hatalmas orosz magtár újra kitarul az európai piac előtt.

Általában mindent az üzlet dönt el. Ez most már egészen kétségtelen. Kezdvé attól, hogy Stresemann a német szénbányatulajdonosok és a francia acélkirályok érdekeinek összeegyeztetésével igyekszik hazájának politikai ügyeit rendezni, folytatva a moszkvai triumvirátuson, amely, miután elméleti és ideológus eszközei berozsdásodtak, Trockijt tolja, sárga raktárnoki ruhában, mint egy imponáló kereskedelmi alkalmazottat, maga elé, a legmélyebben fekvő Afrikában is, ime kiderül, üzleti érdekek miatt indították meg a rífikabil háborút. Párisban „Rif” elnevezéssel, néhány évvel ezelőtt, betétitársaság alakult, amely abból a célból, hogy a marokkói rézbányákhoz hozzájusson, egymillió fontsterlinget bocsátott Abd el Krim ríf felkelővezér rendelkezésére a franciák ellen meginduló háborúhoz. Ebben a pillanatban már több százezer marokkói benszülött vérez a francia fegyverek alatt. A másik oldalon szintén egész sereg provençie legény esett már el. És mialatt ez a vérengzés odalent, a szent háború máko-

nyával bemaszlagozva, folyik, valamelyik párisi palotában hideg és konok francia urak számították le a szörnyű mézszárlás hozadékát — a rezet.

Mindeme európai tranzakciók mögött pedig néhány száz mértföldnyi távolságban, az Atlanti óceánon túl, mindenkinél hidegebb és konokabb szemmel figyel az európai piac felé az Egyesült-Államok kormánya. Akiben még szikrája maradt volna az idealizmusban való bizalomnak, ki kell hogy hunyjon arra a leplezetlen üzleti gesztusra, amellyel a yenkik száz és százmillió európai ember sorsát intézik. Beszélhetnek itt nálunk kommunizmusról, fascizmusról, hazafiasságról, régi patriarchalis császári idők feltámasztásáról, a demokrácia stabilizálásáról és mindenféle egyéb formájáról a közös emberi életnek, az Egyesült-Államok mindezt egyetlen szóba sűriti össze, és ez: business. Éppen most történt meg, hogy Painlevé francia miniszterelnök és Hindenburg német köztársasági elnök is, meg Mussolini olasz miniszterelnök a legzengőbb tirádákat mondották nemzetük regenerálódásáról, éppen tátott szájjal szónokoltak, amikor Washingtonból hirtelen beléjük fagyasztották a lélekzetet. Az Egyesült-Államok kormánya a követeléseinek haladéktalan megfizetését kérte és azzal fenyegetett, hogy, amennyiben záros határidőn belül nem kapja meg a pénzt, beszünteti a további hitelteladást. Egyébként is az eddiginél jobb garanciákat kért követeléseinek fedezésére.

Félt, hogy az európai kormányok nem nagyon tudják adósságaikat a megjelölt időpontig kiegyenlíteni. Az pedig egyáltalában kétséges, hogy valami különösen jó biztosítékot tudnának adni tartozásaikra. Ugyan mivel garantálhatja a mi kontinensünk, amely jobban inog a napónként fogyó helgolandi szigetnél, a biztonságot! Jó lenne valahogy most már a belső egyensúly után kutatni, mert, ha azt előbb-utóbb meg nem találjuk, újra kerül minden ingatlanunk és minden ingóságunk. Igen, féltéletesen közeledünk ahhoz, hogy Amerika bekebelezzen bennünket.

A magyar külügyi bizottság válaszol a kisantant vádjainak

Követelik, hogy a kisantant államai is tartsák a békeszerződések előírásait

(Budapest, május 21. Az Új Kelet tudósítójától.) A nemzetgyűlés külügyi bizottsága szerdán délután hat órákor ülést tartott, melyen Pekár Gyula elnökölt. A kormány Bethlen miniszterelnök, Walkó ideiglenes külügyminiszter és Csáky honvédelmi miniszter képviselték. Karafiáth Jenő képviselő a kormánytól a legutóbbi külpolitikai eseményekkel kapcsolatban kért felvilágosítást. Bethlen miniszterelnök Karafiáth kérdéseire részletesen válaszolt és vázolta a külpolitikai helyzetet.

Ezután eszmecsere indult meg, melynek során Apponyi, Andrassy, Lukács György, Illés József szólaltak fel. A vitában az az általános vélemény alakult ki, hogy

Magyarország teljes mértékben eleget tesz a trianoni békeszerződés követelményeinek.

és azokat a jövőben is betartani kívánja. Erről az illetékes tényezőknek mindenkor módjukban van meggyőződni. Azonban magától értetődik, hogy erre csak a szanálási megállapodásokban és a békeszerződésben megállapított tényezők ismerhetők el hivatottakként, nem pedig egyes államok.

A bizottság ezután Bethlen István május 8-án elhangzott beszédével kapcsolatban megállapította,

hogy ez a beszéd lényegileg semmi újat nem tartalmazott. A békeszerződés revíziójáról szólva, a miniszterelnök csak az egész magyar közvéleményben élő felfogásnak adott kifejezést, mely szerint nem várható a nemzettől az, hogy lemondjon a békeszerződés rendelkezéseinek békés uton való megváltoztatásának lehetőségéről.

A felszólalások során többen utaltak arra, hogy

a békeszerződés végrehajtását nagy mértékben megkönnyítené, ha a közvetlenül érdekelt többi államok a maguk részéről is betartanák a békeszerződésnek Magyarországra javára megállapított rendelkezéseit.

Hangsúlyozták még a felszólalók, hogy a miniszterelnök beszédének egyesek nyilvánvalóan csak azért tulajdonítottak fenyegető jellegűt, hogy alapot találjanak a Magyarország elleni újabb alaptalan támadásokra, amelyek egyáltalán nem szolgálják az európai béke érdekeit és céljuk nyilvánvalóan az, hogy Magyarország helyzetét nehezbítsék, most, a szanálási akció idején.

A külügyi bizottság ülése este nyolc órákor ért véget.

IRÓK ÉS IRÁSOK

Uj emberek az ősi földön

Felix Salten Palesztina-könyve

Kiadta a Paul Zsolnay Verlag, Bécs 1925

Amikor Felix Salten Palesztinából hazajött, bizony eléggé tartózkodónak látszott. Mi volt ez: kijózanodás vagy blazirság? Kérdezem magamtól. Most azonban, hogy itt fekszik előttem a háromszázoldalas könyv, tudom, miért hallgatott. E hallgatásban az embernek és művészek komolysága rejlett, az a komolyság, amellyel nagy problémák fölött gondolkodnak és az a komolyság, amellyel nagy élményeket akarunk megfelelő formában másokkal közölni.

Ma már sokféle jó és friss Palesztinaleírás fölött rendelkezünk. Objektív és lelkes, impressziósan odavetett írások, tüzetes, adatszzerűen földolgozott művek, kritikái és szenvedélyesen igazat adó munkák fölött. Salten könyve azonban kiemelkedik ezek fölött, mert végigvezet bennünket az országon. Mindentvé elvezet. Klasszikus nyugalommal kezdi és az olvasó látja a városokat és a történeti helyeket, a rögtön és a pionirokat, a gazdagságot és az eget, amely fölöttük borul.

Felix Saltennek nem volt könnyű dolga. Amikor Palesztina földjére lépett, nem gondolt a zsidóságra, mint népi egységre, hanem a zsidó lélekre és kultúrára. Herzl városából jött, annak a Herzlnek a városából, akinek életműve a zsidó nép boldogságára volt beirányítva.

Nem kell csodálkozni rajta, hogy első fejezetében, amelynek megdöbbentő nyelvi szépségei és tartalmi ereje szinte kiduzzadnak, már a zsidó szellem legfőbb megnyilatkozásaival foglalkozik, magával az istenséggel, amelynek e nép létét köszönheti. A Biblia e nép aranyból való vándorbotja, — írja — amely vele maradt Erec Jiszraelben és a diaszpórában és vissza is megy vele az új Erec Jiszraelbe. A Biblia, Isten ígéje és szolgálójának, Mózesnek szavai „olyan mondásokat tartalmaznak, annyira kimerítően jellemzőket, olyan mélyeségeket, olyan mesterien lélektaniakat, előrelátókat, hogy az ember tótágast állhatna a csodálkozástól, ha nem tudná, hogy Istentől származnak és Mózesről, akik mindketten úgy imádták a zsidókat, mint senki e földön és akik közül az egyik éppen maga az Isten volt, a másik csak valamivel volt kevesebb: Mózes“.

Szívében a zsidó istennel vonul át Salten az ország határain és ebben az utleírásban, amely bizonyos tekintetben egy vallási mű lett, a jisiv jelenlétét a zsidó eszmével magyarázza. Az új zsidó paraszt sajátossága, hogy olyan emberekből áll, „akik soha nem voltak parasztok és mégis parasztok“. A kolóniákról, „amelyek a harc közepette is a béke minden áldását élvezik“, mint szellemi jelenségről számol be. A tömegnek arról a pártatlan habitusáról, amely lehetővé teszi, hogy egy rendőr nem testi erejével és fenyegetésekkel, hanem egy bibliai idézettel választja el egymástól a verekedőket. Mag van győződve arról, hogy a zsidóságot, „a titokzatos, földszert, évezredek óta elevenen ható Bibliával való kapcsolata“ tartotta fenn. Szerinte a templomfal mellett siránkozó vallásos zsidónak éppen annyi jelentősége van a zsidó reneszánszban, mint a chalu, az új zsidó ember aktivitásának.

Közülünk nem mindenki osztja a cionizmus oka, értelme és célja körül a Salten-féle véleményeket. De meg kell hagyni, hogy aki e könyvet írta harminc fejezetével az új emberekről az ősi földön, az egész férfi. A könyvnek igaz ábrázata van.

És ennek az egész embernek adatott bámulatos határozottsággal megmondani, hogy ez az ország már nem kitérített telek egy probléma számára. Amiket mond, minden tele van plaszticitással és ezért fölszegeles, hogy a könyvet fotográfiák egészítsék ki. Maga Salten művészi írókészségeivel mesterien vázol és rajzol. Páratlanul elevenen írja le a jaffai utcai életet. Jeruzsálem bazárutcait, Tel-Aviv sajátosságát, a templomteret („egy óriási áldozati kagyló, amelyet egy nép lelke tart magaara...“) Páratlanul élvezetesek a Holt-tengerről a Jezreeli síkról adott leírásai, az elevenen friss kép, amit Nahalalról rajzol, Kinerethről, Daganjáról és Ben-jamináról. Megkapók a fiatalemberekről alkotott portréi. Chaim Mandelbaumról, a soffőrről, van Vrieslandról, Pick professzorról, Boris Schatzról, Hugó Bergmannról és másokról.

Ima mit ír Usiskinről:

„Hatalmas medve nagy mancsokkal, amelyek soha vissza nem adják azt, amit már egyszer megkaparítottak: akár tulajdont, akár véleményt, akár érzést.“

Egyenesen megrendítő, amikor leírja a zsidósághoz való visszatérését. Nem olyan boldogságos visszatérés ez, mint a keleti zsidó, akiben gazdag zsidó érzések éltek már a diaszpórában. Bennünket, nyugatiakat valósággal visszakergettek a zsidóságba. Az ősi föld, amelynek Felix Salten ezt a könyvet dedikálta, hálás lesz ezért a kitünő munkáért.

Otto Abeles

HENRY DE RÉGNIER: PROSES DATÉES.

A kiváló francia író, aki az akadémiának is tagja, ebben az új kötetében irodalmi visszaemlékezéseit közli. A legnagyobb szerzők, poéták és festők vonulnak el a szemünk előtt. Régnier a francia szellemi élet majdnem valamennyi tagjával szoros összeköttetést tartott fenn. Legszívesebben Leconte de Lisléről, a világszerte ismert fantasztikus novellis-

táról, emlékszik meg, aki annak idején a Saint Michel-boulevard 67. szám alatt lakott és esténként magánál látta az akkori Páris minden számottevő íróját és művészt. Egymásután vonulnak fel előttünk Jose-Maria Heredia, a fiatalon elhunyt Jean Psychari, a zsidó származású Catulle Mendès és a híres szobrász Jules Christophe alakjai. Majd egy festőről, Whistler-ről, eleveníti fel élményeit, az esetnek eme fiuom művészeről, akinél szebben senki sem festette meg Velence lagúnáit és London szökőkútait. Egy igen színes találkozása volt a szerzőnek Pierre Loti-val, a keleti regények pompás írójával, aki annak idején a „Vautour“ nevű hajó kapitánya volt és éppen Konstantinápolyban állomásozott. Paul Valéry, a spiritualista költő és Stephane Mallarmé, a legférgyelmeztetebb regényíró, szintén baráti körébe tartozott. A kötet, amely a „Mercur de France“ kiadásában jelent meg, néhány kritikai tanulmánnyal, Lamartine-ről, Victor Hugó-ról, Baudelaire-ről, Balzac-ról, és néhány irodalmi zárandokot buja leírásával zárul.

Interjú egy csésze feketénél

Miért nem kerülhet kormányra az ellenzék? A csábító petróleum-áldás

(Bucuresti-Bukarest, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magamfajta újságíró ember ha elvetődik Bukarestbe, föltétlenül betéved a Capsába, hátha „előadja magát valami“. Most ahogy itt ülök, egyelőre nem történik semmi, a pincér hozza a feketét, de a feketével együtt egy régi ismerősöm telepszik mellém, aki nemrégén még harcos katonája volt a liberális pártnak, ma már az ugynevezett disszidensek frakciójához tartozik.

Egyszerre érzem, hogy belekerültem a belpolitikai élet kulisszái mögé.

Asztaltársam feketézés közben egy egész halom indiszkrét dolgot fecseg el, hogy ugymondjam — kéretlenül ugyan, — interjú ad. A rendes újságírói technika szabályai szerint ezt az interjút most úgy kellene bevezetnem, hogy „jól értesült politikai körökből arról értesülünk“, vagy pedig: „a belpolitikai élet kulisszái mögül az a hír szivárgott ki...“

A hír, ami feketézés közben kiszivárgott, legfőképpen arról szólott, hogy miért is nem kerülne belátható fűzőn belül kormányra a szövetségre lépett ellenzék, de emellett érdekes és sajátos keresztmetszetet adta a román belpolitikai élet egész komplexumának. Informátorunk nem tartozik a tulságosan szisztematikus agyvelejű emberek közé és éppen azért az a bölcsesség, amit kifecsegett, meglehetősen rendszertelen. Szerinte a Jorga-Maniu-Lupu szövetség kormányrakérésének legnagyobb akadályja, hogy az a néhány száz ember, aki hivatali állásával, de legfőképpen szakértő koncepciójával az ország közigazgatási és közgazdasági apparátusát kezében tartja, vagy rokonsági, vagy tökéletes érdekei révén a liberális tröszt aktív tagja. Ha megtörténne mégis, hogy a nemzeti és a parasztpárt kerülne uralomra, akkor az új kormány egy hatalmas szabotálo táborral találná magát szemben, amelynek a helyettesítéséről, megfelelő szakképzettégből emberek híján, még csak gondolni sem lehet. Ez a szabotálsz fenekestől felforgatná az ország rendjét és akkora anarchiát teremtené, hogy az ennek nyomán felviharzó monstre felháborodás egy-kettőre a pokolba kergetné a tehetetlen kormányt.

Különben — mondotta misztikus hanglétessel informátorunk — tudja-e ön, hogy ki az a Bratianu Jonel? Még Lloyd George is respektussal van vele szemben. Egyetlen ember, akivel ma már szinte az egész ország közvéleménye vette fel a harcot és mégis az történik, amit ő akar. Azt hiszi, hogy ez csak úgy megy? Dehogy, Bratianu Jonel rendkívüli tehetségű, hatalmas koncepciójú államférfi, — egy kicsit balkán módra — aki nem volt sem a leggazdagabb, sem a legelőkelőbb embere az országnak és ma mégis ő az állam.

— És Bratianu Vintila? — érdeklődtem.

— Ő még tehetségesebb. A két testvér jól a markában tartja az egész országot, beleértve az ellenzéki pártokat is. Senki sem követheti őket az uralmon, csak az, aki a Bratianu-kormány vak eszközeként fog kormányozni. Ezért vannak sáhszai az öreg generálisnak. Bratianu jól ismeri az ellenfeleit is és úgy csavarja őket az ujjá körül, ahogy éppen akarja. Nem fél ő attól, hogy akár Lupuból, akár Maniuból valaha is Radios lesz. Ezerszer követett el már olyasmit a kormány, ami indokolt szolgáltatott volna az ellenzéknek arra, hogy a törvényesség láncát megszakítsa. Mégsem tették, részben azért, mert itt-ott egy kis konokkal jóllakatták őket, részben pedig azért, mert jól tudják, hogy a

Dnyeszter melletti szomszedság nem jó ómen a jogfolytonosság ideiglenes megszakítására. Mert a szomszédoktól kitellene, hogy ebből az ideiglenes jelzéből végrelegest igyekeznének megformulálni.

A nemzeti párt az egy külön érdekes tanulmány. A jóisten se tudja, hogy mit akarnak tulajdonképpen, azt hiszem, ők maguk sem tudják. Valószínűleg nagyon éhesek és az az éhség elködösíti egyébként tisztán látó szemüket. Egyidőben valóban az erdélyi román parasztság pártja voltak. Amikor az egyesülés után megfelelő irányban orientálódnok kellett volna, akkor ahelyett, hogy természetesen elbarátaikkal, a regáti és beszarabiai paraszttal fogtak volna össze, a liberálisoknál is konzervatívabb Take Jonesouval kötöttek partumot. Külön lapra tartozik, hogy a parasztpárttal való fuzionak éppen az ultramontan Goldis volt a legnagyobb szószólója. Valószínűleg nem szerelemből.

Most sem bírják rászánni magukat arra, hogy valóban az erdélyi paraszttal érdekeit képviseljék. Ugyáltszik, nagyon jól eltanulták a liberális politikának azokat az eszközeit, amelyeket folyton ócsárolnak a sajtóban és a parlamentben. Valahogy egy fiókliberálizmust akarnak Erdélyben, olyasmit, hogy az erdélyi románság „liberalizálására“ nekik legyen privilégiumuk, hiszen mégsem tűrhetők, hogy a Bratianu-familia kivegye a szájukból a falatot.

Informátorunk, aki egy másik belpolitikai körből kiszivárgott hír szerint azért lett disszidens, mert a kormány nem nevezte ki prefektusnak, legyintett egyet a kezével és mélyet sóhajtott.

Ez mind nem fontos. Egy fontos dolog van a román politikai életben — és itt suttogóvá vált a hangja — a petróleum. A parlament, a pártélet csak külső kerete a folyton csörgő aranyfolyó megkaparintásért folyó harcoknak. Ez a bűvös ival, amittől itt az öreg Constantinescu bácsitól kezdve a legfiatalabb és leghevesebb temperamentumu ellenzéki politikuskig mindenki megrészegül. Egy kevés petróleummal még az ellenzéki obstrukciónak is utját lehet vágni.

Azt hiszi, hogy Bratianu fél a külföldtől, amit az ellenzéki obstrukció állandó mumusának használ? Egy kiadós concesszióért a külföld felől azt lehet itt csinálni, amit éppen akarnak. A románokkal is, meg a kisebbségekkel is. Németország talán sokat törődött azzal, hogy a Magyarországon lakó svábokat akartuk ellenére elmagyarosították. Törődött is ő a jajveszékelésekkel. Hiszen a harmas szövetség sokkal fontosabb volt neki, mint a Magyarországon élő kétfélmilliónyi németiség minden buja, bánata.

Ne higgye azt, hogy a nemzeti pártot nem igtatja a petróleum illata. És hogy ők ne tudnák nagyon jól azt a cirkulusz vicciózust, hogy a petróleum hatalmat, a hatalom petróleumot jelent.

Van azért egy ellenzéki tábor, amelynek tagjai nem részegültek meg a petróleum szagától, ez: a parasztpárti képviselők beszarabiai blokkja. Ez a huszonnégy képviselő, akinek elvi álláspontja van, Lupu, Stere, Buzdugan Junian, Pan Halipa és a többiek, több gondot okoz a miniszterelnöknek, mint az ország egész közvéleménye. Látható is, hogy a kormány erőhadserégének egész frontját ez ellen a huszonnégy ember ellen sorakoztatja fel, és mert nem tud velük egyebet csinálni, kizárás címen, minden nap kilök közülük kettő-hármat a kamarából.

Az én feketekávéim elfogyott, asztaltársamnak pedig a szivarja aludt el. Nem volt gyufám, hogy tüzet adhassak. Informátorom tanácstalanul körülnézett, azután nehézkesen felelhelődött és imbo-

lyogva egy másik asztal felé indult tüzet kérni. Nem is jött vissza. Ott maradt és tovább beszélt. . . .

-P-

Lupu tisztességre oktatta a renegát Strauchert

Sorozatós incidensek a közigazgatási reform tárgyalásánál. Draghici képviselő súlyos vádjait a regátsbéli prefektusok ellen. A kamara mai ülése

(Bucuresti-Bukarest, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara tegnap éjjeli ülésén tovább folytatták a közigazgatási reform vitáját. Dr. Jianu képviselő hosszú beszédben dicsérte a javaslat jó oldalait és kifejtette, hogy a kisebbségek kéréseit nem lehet figyelembe venni, mert azok privilégiumokat követelnek, amelyek teljesíthetetlenek. Constantin Toma képviselő, Jasi város volt polgármestere, szintén dicséri a javaslatot, de sajnálkozását fejezi ki afölött, hogy a kompetens köröket nem hallgatták meg a javaslat előkészítésénél, még is úgy véli, hogy a javaslat elegendő garanciát biztosít a községi közigazgatás autonómiájára.

Lupu szólásra jelentkezik és kéri annak konstatálását, hogy a kamara határozatképtelen. Emiatt szóváltás támadt Lupu és Stefan Pop között, miután az elnök az ülést berekeszti.

A pénzügyminisztert nem hagyják beszélni

A kamara ma reggeli ülésén Cesar Pascu parlamenti iniciatívából törvényjavaslatot terjeszt be, amely törvénybe kívánja iktatni, ha valamelyik házigazda leánya férjhez megy, vagy fia megházasodik, úgy a házigazda felmondhat lakójának. A kamara a javaslatot nagy tapsal fogadja. Marzescu miniszter azonnal kijelenti, hogy a lakbértörvényen egy jottányit sem hajlandó változtatni.

Ezután Jurculescu képviselő interpellál és leszögezi, hogy az a szerződés, amit a Ferrochimica részvénytársaság kötött az állammal, csalárd. Lupu hozzáteszi, hogy a hadügyminisztérium használható ágyukat ad el a Ferrochimicának csak azért, hogy Ilescu tábornok meggazdagodhassék.

Bratianu Vintila szót akar emelni Ilescu tábornok védelmére, de a kamarában akkora zaj támad, hogy nem hallani a hangját.

— Menjen a nagyvásárba panoráma-kialtónak — kiáltja az ellenzék Bratianu Vintila felé.

Beszarábiában minden csendes

A zaj elülté után Tatarescu miniszter felolvassa jelentését a beszarábiai helyzetéről. Kijelenti, hogy Beszarábiában minden rendben van s mindazok a hírek, amelyek a beszarábiai anarchiáról a köztudatban elterjedtek, csupán az ellenzék kitalálásai.

— Felszólítom Lupu doktort, — mondja Tatarescu — ha nem hisz szavaimnak, hogy jöjjön velem Beszarábiába közös anketra.

— Megyek most rögtön, — kiáltja vissza Lupu — a legközelebbi vonattal, vagy ha akarja, repülőgépen, automobillal, csak azt az egyet kívánom, hogy míg mi odaleszünk, itt-hon a kamara ne tartson ülést, mert suttyonban megint tíz új törvényt fognak megszavazni.

Ezzel az incidenssel az ülés véget is ért.

Straucher meg van elégedve

A délutáni ülésen elsőnek Straucher bukovinai zsidó képviselő szólott hozzá a közigazgatási javaslatához. Straucher tudvalevőleg a liberális párt hűséges csatlósa s egyik legalázatosabb talpnyalója Bratianu Jonelnek. Gerincetlen magatartásáért ezuttal Lupuval került szóváltásba.

Straucher kifejtette, hogy Románia az állandó progresszió állapotában van és az ország pénzügyi mérlege szilárd alapon nyugszik.

— Mivel bizonyítja ezt? — kérdi Lupu. Az ezidei költségvetéssel, amely az állam vitalitását igazolja, — feleli Straucher. A közigazgatási javaslat — folytatja szavait — szilárd alapokra fogja fektetni az ország közigazgatását. Ez a javaslat jobb közigazgatást teremt, mint amilyen az osztrák rezsimben volt.

Emil Antonescu közbekiált: — Mennyi pénzt kap maga ezért a beszédért Nistor volt minisztertől?

Nistor idegesen pattan fel a helyéről és tiltakozik az ellen, mintha ő megfizetné Strauchert.

Lupu: Hagyják békében, huszonkétezer lejt huz havonta Nistor kegyelméből.

Straucher tovább folytatja beszédét és ékes szavakkal dicséri az új közigazgatási javaslatot, amiért a liberálisok megtapsolják. Majd rátér arra, hogy Bratianu Jonelnek az az állítása, hogy a zsidó iskolák állami szubvenciót kapnak, nem felel meg a valóságnak.

— A kormány — mondja — mai napig sem felelt megboldogult Sanielevici szenátor-nak a focsanii események ügyében elmondott interpellációjára. A kormány rosszul teszi, hogy a kisebbségeket eltávolítja a románságtól.

Leszavazták a német szocialisták bizalmatlansági indítványát

(Berlin, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német politikai életet a szocialisták bizalmatlansági indítványa foglalkoztatta, amelyet a kamara tegnapi ülésén a kormány ellen tettek. Az indítványt Breitscheid képviselő nyújtotta be, aki többek között kijelentette, hogy Hindenburg megválasztása teljesen új helyzetet teremtett. Hindenburg egyáltalában nem áll a politikai pártok fölött, mint azt a tábornok a hivatalba lépésekor kiadott kiáltványában hangoztatta, hanem a német nemzeti párt reprezentánsa. A szocialisták ezenkívül Stresemann expozéjával sincsenek melegek. A bizalmatlansági indítványt szavazás alá bocsátották és 214 szavazattal 129 ellenében elvetették. Huszonötön tartózkodtak a szavazástól. A jobboldali pártok nagy ünneplésben részesítették a köztársasági elnököt és Stresemann külügyminisztert.

Öngyilkossági járvány a lengyelországi zsidók között

A rettenetes gazdasági nyomás ezeket kergeti halálba

(Varsó, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az a vigasztalan gazdasági helyzet, amely ma az egész világon, de különösen Lengyelországban uralkodik, hihetetlen számú egzisztencia összeroppanásához vezetett ebben az országban. Rengeteg üzlet és gyár szüntette be működését, amelyeknek tulajdonosai természetesen legnagyobb részben zsidók. És csodálatos, hogy amíg ezelőtt a zsidóság végzetesü optimizmussal tette magát túl a politikai és gazdasági válságokon és üldözéseken, most ugylátzik, csödtöt mondott ez az önbizalom, mert a tönkrement zsidók sorában félelmetesen és szinte járványszerűen lett urrá az élet eldobása, az öngyilkosság. Hogy ennek a rettenetes lelki depresszióknak véget vessenek, a lengyelországi zsidóság már a legkülönbözőbb eszközöket vette igénybe, jogi és üzleti könnyítéseket biztosított a tönkrejuttottnak, egyrészt Amerikába és Palesztinába igyekszik átköltözteni, legutóbb pedig már

a varsói rabbinátus is foglalkozott ezzel a kérdéssel és rendkívül szigorú rendszabályokat hozott az öngyilkossági kísérletek ellen.

Elsősorban is nagy plakátokat ragasztottak ki a városokban, amelyeken az öngyilkosságot megtiltják. Arra az esetre pedig, ha valaki mégis önkézzel vet véget életének, eltiltják az öngyilkosok hozzátartozóit, hogy a halottért süvet üljenek, vagy bármilyen más formában gyászolják. A Chebra Kadischa nem temetheti el az öngyilkosokat és a zsidó temetők, amiként ez egyébként is szokásos, nem fogadják be holttestüket. A rabbinátus reméli, hogy ezekkel a szigorú rendszabályokkal sikerülni fog az öngyilkossági járványnak végetvetnie.

A „Frankfurter Zeitung“-nak egyik Lengyelországba kiküldött munkatársa borzalmas képet fest a zsidóknál egyébként szokatlan kétségbeesésről. A

A zsidó városok görbe és alacsony utcáin áldozatok után kutatva oson a nyomor. Egész Lengyelországban rettenetes viszonyok vannak.

Grabski pénzügyminiszter már az utolsó fillért is kipréselte a lakosságból.

Természetes, hogy a zsidóktól vettek el a legtöbbet. Üzletet üzet után zárnak be, régi nagykereskedők kiköltöznek lakásaikból és nyomortanyá-

Lupu a többség felé: Hát most miért nem tapsoltok Strauchernek?

Draghici lelkes vádjal

Ezután Draghici Florea lelkes lép az emelvényre és éles szavakkal aposztrofálja az új közigazgatási javaslatot.

— Ez a törvény — mondja — a prefektusoknak óriási hatalmat akar adni a kezébe. Tudvalevő, hogy a prefektusok eddig is viszszaéltek hatalmukkal és a legtöbbjéhez csak vesztegetés árán lehetett bejutni.

Tatarescu ingerülten pattan fel a helyéről: — Mondjon egyetlen-egy pozitív esetet — kiáltja — és azonnal el fogom mozdítani az illető prefektust.

Lascu képviselő szólásra emelkedik és kijelenti, hogy Draghicinek igaza van, mert neki több mint egy hónapja fekszik egy kérvénye a prefektusnál anélkül, hogy elintézték volna.

Lupu: Az semmi, vannak kérvények, amelyek három évig fekszenek a prefektusi íróasztalon.

Draghici tovább folytatja beszédét és kifejti, hogy a regáti származású prefektusok olyan atmoszférát teremtettek a csatolt területeken, hogy még a románok is visszakivánják a régi rezsimet.

Erre a kijelentésre óriási zaj támadt, mire az elnök az ülést felfüggesztette.

kon tengetik tovább az életüket. „A zsidók elrejtik vagyionukat“, mondja a pénzügyminiszter és kiküldi fináncait a gettókba. Ezek azután fantasztikus összegeket követelnek a legszegényebb krájlertől is. Ennek a rendszeres kizsákmányoltatásnak és üldözésnek a következménye azután, hogy a zsidók közül sokan az utolsó eszközhöz nyulnak: a fegyverhez. Varsó, Kownó, Lodz, Lemberg, Stanislaw zsidó negyedeiben

több mint kétezer férfi és nő dobtá el magát az utóbbi hónapokban az élelet.

Külön árvaházakat kellett felállítani, hogy a hátramaradt gyermekek ne haljanak éhen és legyen, hol lehajtani fejüket. A rabbinátusok állandóan üléseznek és a legkülönbözőbb terveket dolgozzák ki az öngyilkossági járvány megszüntetésére. Egyik legcélravezetőbb orvoságnak azt találják, hogy

a tönkrejutott kereskedőket és iparosokat küldjék ki földmunkásoknak Palesztinába.

Néhány nappal ezelőtt már meg is indultak az erre vonatkozó tárgyalások a varsói központi zsidó iroda és a cionista világszervezet között. Ugyancsak ebből a célból legközelebb Palesztinába utazik a híres radini rabbi, a „Chofez chajim“ nagy etikai mű szerzője, aki különben véglegesen Erez Jiszraelen akar letelepedni.

A leszerelési jegyzéket egyelőre nem küldik el Németországnak

Páris, május 21. A Németországhoz intézendő leszerelési jegyzéket egyelőre nem küldik el Berlinbe, mert az angol és a francia kormányok között a német mulasztások kérdésében nézeteltérések vannak. Chamberlain ugyanis nem tartja valamennyi mulasztást bebizonyítottnak.

Chamberlain bejelentette az alsóházban Lloyd George egyiptomi kormányzóvá való kinevezését

London, május 21. Chamberlain angol külügyminiszter ma bejelentette az alsóházban, hogy lord Allenby, Egyiptom eddigi főbiztosa állásáról lemondott. Helyébe a volt bombay-i kormányzót, Anglia volt miniszterelnökét: David Lloyd Georget neveztek ki.

Legújabb sporteredmények

Temesvár. TMTE—TAC 2:0 (0:0). Biró Révész. Elsősztály bajnoki, melynek eredménye meglepetés. A gólokat Buza (32 p.) és Vesseli (41 p.) rugták. A TAC vereségét menti az a körülmény, hogy Onodyt az első féldő 10. percében a bíró kiállította és ettől kezdve 10 emberrel játszották végig a mérkőzést.

Zsombolya. Kinizsi—ZSSE 11:1 (4:0). Biró Danciu. Bajnoki, melyet a Kinizsi hatalmas gólaránnyal könnyen nyert meg.

Szamosújvár. Sparta—CFR (Kolozsvár) 2:1 (1:0). Feldrian és Klein a Sparta, Takács a CFR góllövői.

Torda. Kolozsvár ifjúsági—Torda válogatott 2:0 (1:0). Zsibai és Szaniszló rugták a gólokat.

Az Aguda az erdélyi zsidók kolóniájáért

(Cluj Kolozsvár, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Több ízben emlékeztünk meg arról, hogy az Aguda Jisráel, amely eddig a legmerevebb ellentállást fejtette a Palesztina-munka ellen, az utóbbi időben egyre intenzívebben orientálódik az újjáépülő Erec Jisráel felé és erőteljesen igyekszik bekapcsolódni az építés tényleges munkájába. Ennek a törekvésnek érdekes momentumát látjuk abban a felhívásban, amelyet az Aguda erdélyi szervezete intéz Erdély zsidóságához és amelyben a községet az erdélyi kolónia támogatására hívja fel. Örömmel adunk helyet az Aguda felhívásának, mert ebben a testvéri együttműködés biztató jelét látjuk.

Az akció előzményéhez tartozik, hogy Glasner Akiba kolozsvári főrabbi palesztinai tartózkodása alatt meglátogatta az erdélyi kolóniát, amelynek tagjai módfelett panaszkodtak a rituális intézmények hiánya miatt. A főrabbi visszajövele után ez ügyben érintkezésbe lépett többek között Fuchs Benjámín váradi főrabbi-val. Ennek az intervenciónak eredménye az alábbi felhívás:

Zsidó Fesztérek!

A palesztinai transzylvániai kolónia lakói önfeláldozó, emberfeletti munkát végeznek a talaj megmunkálása és lakhatóvá tétele körül. Sokat nélkülöznek, de leirhatatlan fájdalmat okoz nekik, hogy a lelki terén is hiányt szenvednek!

A transzylvániai kolónia lakói jó hitű zsidók, kik itt Erdélyben tradicionális zsidó alapon éltek házasságukat és nevelték gyermekeiket, ott anyagi hiányban — egy zsidó közsületnek feltétlenül szükséges három intézményt: mikvét, talmud-tórát és templomot nélkülözni kénytelen!

A legvesebb, amit mi ittlevők tehetünk azok számára, akik arcuk verejtékével egyengetik nekünk az utat Palesztinába való visszatérésünkhöz, hogy felépítsük nekik ezen három szent intézményt.

Minden transzylvániai zsidó hitközség tekintse szent kötelességének e célra saját pénztárából egy megfelelő összeget kiutalni és két tag által gyűjtessen magánosoknál e magasztos célra.

Az ezen cél megvalósítására alakult bizottság az Agudasz Jisroel transzylvániai központ vezetése alatt áll, kinek címére az adományok küldendők. A gyűjtés eredménye hirlapilag lesz nyugtázva.

Isten segítsen a magasztos cél megvalósításához.

Oradea-Mare, Nissan hó 18-án 5685.

Agudas Jisroel
transzylvániai orsz. központja.

Uj táblai tanácsülés a Márffy-pörben.

Budapestről jelentik: A budapesti ítéletkönyv május 27-én a büntető perrendtartás rendelkezései alapján délelőtt 10 órakor nyilvános tanácsulást fog tartani a halálraítelt Márffy József és társai bombapörében. A felelősségben ugyanis a bizonyítás kiegészítésére vonatkozóan olyan nagyarányú előterjesztések történtek, hogy a bíróság szükségesnek látta, hogy a felelősségi tárgyalás előtt nyilvános tanácsuláson foglalkozzék ezzel a kérdéssel. A tanácsuláson a felek is megjelenhetnek és végighallgathatják az előadó referátumát, de nem szólhatnak fel. A bíróság ez alkalommal fog dönteni a bizonyítás kiegészítése tekintetében.

Összeomlóban az amerikai alkoholtilalom

Megtiltották az állami flottának, hogy a csempészhajókat üldözze. A turisták elkerülik az Egyesült-Államokat és Kanadát keresik fel. Két államtitkár alkotmányellenesnek bélyegezte az alkoholtörvényt

(Newyork, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az alkoholtörvény új fejezetéhez érkezett. Coolidge elnök, a legnagyobb meglepetésre, kijelentette tegnap, hogy

az Egyesült-Államok flottája kizárólag nemzetvédelmi célokat szolgálhat és nem használható fel az alkoholtörvény elleni küzdésére.

Egyidejűleg Elihu Root, volt államtitkár, beszédet mondott, amelynek lényege az volt, hogy az alkoholtilalom ellenkezik az alkotmánnyal és sérti a személyes szabadságot. Hasonlóképpen nyilatkozott Hoover kereskedelmi államtitkár is, aki beismerte, hogy 1924-ben, amikor az alkoholtilalom már fenállott,

negyvenmillió dollár értékű szeszt csempészték be az Egyesült-Államokba.

A lapok közlése szerint Philadelphiában negy-

ven rendőrt bocsátottak el a szolgálatból, mert megvesztegetették magukat a szesz- és a sörfőzdektől. Már háromszáz rendőr hasonló gyanu miatt vizsgálati fogságban ül.

Az alkoholtilalmi törvény egyébként is összeomlóban van.

Kaliforniában a legutóbbi napokban százezer dollár értékű szeszt raktak partra. A csempészek az egész vonalon munkában vannak. Az alkoholtilalom következményeképpen

a turisták lemondottak az Egyesült-Államok meglátogatásáról és Kanada felé vették útjukat.

Az amerikai utazási irodák sztatistikája szerint az Egyesült-Államok emiatt negyvenmillió dollár jövedelemtől esik el. A kanadai dollár, a turisták odaözönlése következtében, rohamosan emelkedik és valószínű, hogy rövid időn belül eléri az amerikai dollár paritását.

A védelem tanúi dicsérik Zelea Codreanu jellemét

A Zelea Codreanu-pör első napjának részletes lefolyása. Pénteken folytatják a tárgyalást

(Bucuresti-Bukarest, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Távirati jelentésünk alapján már tegnap beszámoltunk röviden a Zelea Codreanu per tárgyalásának első napjáról. Az első tárgyalási nap részletes lefolyását, telefonjelentés alapján itt adjuk:

Turnu-Severinben rengeteg katonai és csendőrorjárat cirkál, a törvényszék épületét megerősített osztagok kerítették körül és csak kellően leigazolt egyéneket engednek be a tárgyalóterembe. A déli órákig így is zsúfolásig megtelt a tárgyalóterem, amelynek padsoraiban a diákcsoportok között ott látni

az antiszemita, fascista mozgalom markáns egyéniségeit, közöttük elsősorban Cuzát, akinek tanuként való megidézését a védelem kívánta.

A bíróság pontban egy órakor nyitja meg a tárgyalást. A szükséges formalitások után nyomban hozzákezdnek a terjedelmes vádirat felolvasásához, amely félöt óráig húzódott el. Corneliu Zelea Codreanu a vádirat felolvasásának ideje alatt feszes vigyázz tartásban áll az esküdtek előtt. Balkarján fekete gyászszalag, amit a Turnu-Severinbe igyekvő, vasúti katasztrófa áldozataivá lett diákok emlékére hord.

A terem balsarkában áll Manciu özvegye, fekete ruhában, a vádirat felolvasásának egész ideje alatt folyton sir.

Félöt órakor a jegyző felolvassa a tanuk listáját. Eszerint a vád negyvenöt, a védelem száznegyvenegy tanut idéztetett be. Constantinescu ügyész kéri a bíróságot, hogy Zelea Codreanút, Manciu özvegyét, Flos rendőrtisztet és a fontosabb tanukat egymás jelenléte nélkül hallgassák ki. A bíróság helyt ad a kérésnek és megkezdi Corneliu-Zelea Codreanu kihallgatását.

Corneliu-Zelea Codreanu az elnök kérdésére elmondja, hogy

nincs szüksége védelemre, mert Manciu meggyilkolása becsületbeli kérdés volt a számára.

Vissza akart fizetni azokért a sértésekért, amelyekkel Manciu őt az emlékezetes jasi tárgyalás idején a tárgyalóteremben illette.

Az elnök megkérdi a vádlottat, beismeri-e, hogy a Bukarestben leleplezett összeesküvésben részt vett és nem-e ezen összeesküvésben határozták el Manciu megölését.

Nem volt semmiféle összeesküvés sem, — feleli Zelea Codreanu. — Azon a megbeszélésen, amelyre az elnök ur céloz, tényleg elhatároztuk néhány ember megölését, ezek között azonban nem szerepelt Manciu prefektus. Én a jasi egyetemen határoztam el, hogy végzek vele.

Ezután Corneliu Georgescu diákok hallgatják ki, aki bünrészességgel van vádolva. Geor-

gescu tagadja bünrészességét. Kijelenti, hogy semmiféle előzetes megbeszélés nem volt Manciu meggyilkolását illetően. Hasonlóképpen vallanak Joan Motza, Tudor Popescu és Radu Mironovici diákok is.

Az első tanu Palaceanu őrnagy, kadetiskolai parancsnok volt, aki Zelea Codreanút még a katonaiskolából ismerte. Az elnök kérdéseire kijelenti, hogy Zelea Codreanu minden szempontból legkiválóbb növendéke volt az iskolában és

képtelennek tartja őt arra, hogy alacsonyrendű bosszúérzésből követte volna el tettet.

Ezután Jon Florescu kapitányt hallgatják ki, aki a háború alatt Codreanu századparancsnoka volt. Florescu kapitány hosszú beszédben dicsérette Codreanu emberi és katonai erényeit.

Tache Polichrat védő szólásra emelkedik és kéri a bíróságot, hallgassa ki Cuzát, aki a vádlottnak professzora volt.

Cuza lelkes szavakkal ecseteli az ifju Zelea Codreanu erényeit.

— Én — mondotta Cuza — többre becsülöm Zelea Codreanút még a fiamnál is. És ha elkövette azt a tettet, amiért itt ma felelnie kell, akkor bizonyos vagyok abban, hogy idealizmusának nemes érzelme volt tettének rugója. Én őt mindig tiszta jellemű férfinak ismertem.

Ezután Manciu prefektusról beszél, aki szerinte, összeférhetetlen ember, mindenkivel konfliktusba keveredett, így többek között Zadig tábornokkal is. Jasi város katonai parancsnokával. Elmondja, hogy Manciu állandóan terrorizálta a diákokat és ő a diákok kérésére több ízben interveniált Manciu elhelyeztetéséért, de hiába.

— A büntényért — fejezi be Cuza szavait — nem Zelea Codreanu felelős, hanem a rendőrség, de elsősorban Manciu prefektus.

Cuza vallomása után a tárgyalást berekesztették és annak folytatását péntekre halasztották.

Az első tárgyalási napon a városban a legcsekélyebb rendezés sem történt.

— Puskaporos csomag Ripka kormánybiztos részére. Budapestről jelentik: Az egyik villamoskocsi padja alatt valaki Ripka kormánybiztos részére címzett csomagot hagyott. A villamosársaság felküldte a csomagot Ripkának, aki gyanusnak találva a csomagot, visszautasította annak átvételét. A csomagot így a rendőrségre vitték, ahol Loch robbantási szakértő felbontotta a csomagot és csomagot talált benne. A szakértő szerint a csomag felnyitása-kor kisebbfajta robbanást idézhetett volna fel, életveszély nélkül. A nyomozást megindították.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Régi probléma ez már: vajjon a kor szüli-e az embert, vagy az ember formálja-e, saját képviselésére a kort. Az igazságot itt is, mint

Péntek

5685 Ijár az
1925 május 22

annyi más emberi probléma megoldásában, valahol a közepet kell keresni. Vannak emberek, kiválóak és nagyjelentőségűek, akikre soha el nem halványuló bélyeget nyom a saját koruk és vannak emberek, sokszor talán kevésbé nagy szellemek, akik mégis egy-egy tettükkel, vagy kimerült gondolatukkal évszázadokkal előre meghatározott irányba terelik az idők folyamát. A mai naptár megint két olyan nagy zsidónak emléket emel, akiknek jelentősége, egyéniségük, legnagyobb erényük és legnagyobb bánuk abban rejlett, hogy az egyik korának bélyegét hordotta, a másik a maga bélyegét nyomta a saját korára. Catulle Mendés, nagynevű francia esztéta, költő és író 1841 május 22-én született Bordeauxban.

Hermann Schapira, heidelbergi egyetemi tanár, matematikus 1898 május 22-én halt meg Heidelbergben.

Mind a kettő zsidó volt, sőt még közelebbi vonatkozás is van kettejük között. Mind a ketten a zsidó nép szellemi arisztokráciájának, az inkuizíció elől elmenekült spanyolországi szefard zsidóknak ivadéka. Ez az arisztokrata származás mindkettőjük lényén és külső megjelenésén is erősen meglátszott. Catulle Mendés a párisi szalonok és irodalmi társaságok kedvence, hatalmas termetű, magas koponyájú ember volt, akinek jellegzetes sasorra hosszú ideig nevezetessége volt a sajnáparti világárosnak. Híres volt a szellemességéről és ez Párisban, Voltaire házában már egymagában is nagy dolog.

Írók és költők rettegtek éles elméjét és ítélőképességét. Ő maga is a legkeresettebb francia írók és költők közé tartozott. Regényeit, ragyogóan szellemes elbeszéléseit talán Európa minden kultúrnyelvűre lefordították és drámái is meghódították a legnagyobb színpadokat. És azért mégis: neve és emléke el fog halványulni az idők mulásában, és száz év múlva talán más se lesz Catulle Mendés neve, mint egy szürke irodalomtörténeti adat. Mert teljes egészében és minden ragyogó kvalitásaival egyetemben korának gyermeke volt. Korával le fog tűnni ő is, pékháló szövő be, feledés fogja borítani azokat a vért és érzéket forraló szerelmi történeteket, amelyeket fiatalságunk idején olyan mohón olvastunk, lekerült a műorról a „Tabarin neje“, amelynek olyan lelkesedéssel tapsoltunk a színházban, azt meg már eleven elfelejtettük, hogy a Bajazók szövegét ebből a drámából írták és nem marad meg semmi ebből a ragyogó zsidó elméből, amely még néhány évtizeddel ezelőtt egy-egy szellemességével lázba tudta hozni egész Páris. Zsidó szempontból soha se volt jelentősége. Ő maga ugyan mindig gögösen hangoztatta szefard származását, de zsidó értékét soha se alkotott. Korának gyermeke volt, az asszimiláció, a népi magáttagadás kora rásütötte bélyegét erre a szép tehetségre és hiába volt zsidó: alig néhány évvel halála után, nekünk se jelent többet mint egy halványuló szürke emlék.

A másik: a Hermann Schapira. Nem mutatkozott olyan kiváló szellemnek mint Catulle Mendés. Bizonyára nagy matematikus volt. Ha zsidó léte egyetemi tanárságig tudott emelkedni, akkor föltétlenül annak kellett lennie. De nagy matematikus olyan sok van a világon... És még is ez az ember halhatatlanná tudott lenni. Legalább is a zsidó nép történetében. Mert egy gondolatot tudott kiérlelni, egy tettet tudott adni magából, amellyel hosszú év-

századokra rásütötte a maga zsenijének bélyegét a zsidó történelemre. Megalkotta a „Zsidó Nemzeti Alapot“. Azt az intézményt, amely lépésről-lépésről vásárolja meg Palesztina talaját, a zsidó állam részére. Ha ez a szürke matematikus nem alkotja meg a Nemzeti Alapot, ha a Nemzeti Alap nem vásárolt volna földeket és nem kolonizált volna már jóval a világháború előtt Palesztinában, ki tudja, hogy a Balfour-deklaráció és a sanrepi békeszerződés valaha is megszületett volna-e? És még ezenfelül is, messzi évszázadok zsidó történetében és fejlődésében előre ki van jelölve Schapira nevének jelentősége. Ha valaha ki fog alakulni az első társadalom, amelyben nem lesznek latifundiumok, amelyben minden föld a közösségé, az államé és az egyén csak bérleje lehet a földnek: ez is Schapira műve lesz. Mert a Nemzeti Alapnak ez a programja és általános, örök kulturisztóriai jelentősége.

A naptár véletlenül egymás mellé hozta ennek a két nagy zsidónak emlékét. Az egyiknek szomorú végzete, hogy korának gyermeke volt, a másiknak ragyogó erénye, hogy korának és népének megajándékozoja lett.

Tisztújítás a kolozsvári Chevra Kadisánál. A kolozsvári ortodox Chevra Kadisa tisztújító választásait a napokban ejtették meg. Ez alkalommal a következőkre esett a választás: Elnök: Wertheimer Miksa, alelnök: Ernszter József, Szertartási előjáró: Dávid Abraham, játékonysági előjáró: Izrael Fülöp, gondnokok: Wohl Samu, Moskovits Vilmos, pénztárnok: Farkas Izsák, ellenőr: Grünfeld Ansel, gazda: Schwartz Ignácz vállalkozó. Tanácsnokok: Rosenzweig Antal, Neumann Mór, Rimoci Jakab, Klein Mózes, Rosenfeld Dávid, Grünwald Izidor. Választmány: Boskovits József, Tischler Mór, Schwartz Jakab, Weinstein Samu, Zélig Samu, Rooz Izsák, Indig Mór, Löwinger Jakab, Fruchter Jenő, Kohn Mór, Weinstein Mór, Janovitz Géza, id. Friedmann Pinkász, Ernszter Hermann, Mátyás Mór, Rosenfeld Armin.

Rendkívüli pártkongresszus dönt a magyar szociáldemokrata mandátumok sorsáról. Budapestről jelentik: Politikai körökben elterjedt hírek szerint a siker kevés reményével keveseknek azok a kísérletek, amelyek odairányulnak, hogy a szociáldemokraták adják föl passzivitásukat bizonyos engedmények ellenében. A párt nagyobbik részének hangulata még ma is olyan, hogy abból inkább a mandátumról való lemondásra, mint a passzivitás feladására lehet következtetni. Ezekkel a kérdésekkel a keddi pártvezetőségi ülés foglalkozik és a valószínűség amellett szól, hogy ez a pártvezetőségi ülés dönt abban a kérdésben, vajjon ne hívjanak-e össze rendkívüli pártkongresszust, amely mint legfelsőbb fórum határozzon a mandátumok sorsáról.

Arab Matuzsálem. Londonból jelentik: A földrajzi társaság ülésén egy felolvasó megemlékezett egy arabról, aki osodálatos módon bibliai kort ért meg a földön. Mekkában született és tizenkét vagy tizenhárom éves korában Palesztinára került. Akkor 1799-ét jelzett a kalendárium és Napoleon hadakozott a szíriai partokon. Láta Napoleont. Városának lakói sohasem ismerték másképpen, mint nagyon öreg embert. Jelenleg hatalmas étvágyu „fickó“ és most nő ki harmadszor a fogazata. Először hetvenéves korában kötött házasságot. Nemrégén nősült másodszer. A tudóstársaság tartózkodott a véleménynyilvánításáról.

Eljegyzés. Dr. Eliás Mór sibiui ügyvéd eljegyezte Herceg Irént Bistritáról.

Eliás Sándor sibiui nyakkereskedő eljegyezte Herceg Vilmat Bistritáról.

A Lómán Akkó közleményei. Felkérjük a cluji és környéki jegyzőket, hogy iródnakban bennünket. folyó hó 24. és 25-én felkeresni szükségesnek.

Védjegybitorlásért vád alá helyeztek egy pozsonyi gyárost. Pozsonyban jelentik: Szombat délelőtt a pozsonyi törvényszék vádtanácsa védjegybitorlás címén vád alá helyezte Winterstein Frigyes dr. gyárost, a pozsonyi Winterstein és Blumgrund olaj- és zsirtermekekgyár tulajdonosát. A híres Schicht-zappangár tett feljelentést Wintersteinék ellen, hogy védjegyét a gyár jogosulatlanul elsajátította és használja. A törvényszék Kral ügyész beszéde után vád alá helyezte a vádlottat és elrendelte a főtárgyalást az érdekes ügyben.

Tűz a párisi mintavásáron. Párisból jelentik: A párisi mintavásáron vasárnap éjszaka tűz ütött ki, amely oly rohamosan terjedt, hogy hat kiállítási helyiség leégett. A kár meghaladja a negyedmillió frankot.

Száztíz pár harisnya. Londonból jelentik: Az ir forradalom árnyéka merült fel annak a kártérítési pörnek keretében, amit egy ir arisztokrata hölgy indított az 1922. júliusi forradalmi zavargások miatt. Palotáját akkor elpusztították s most a pör kapcsán egész inventárját a bírák elé terjesztette. A felsorolt tárgyak között szerepel nyolcvanhárom pár harisnya, melyet három fontra becsülnek páronként: tizenégy estélyi ruha, tizenkét köpeny, páronként négy font értékű cipők. Férje inventárjában pedig két lombfűrészjárték, egy szekrény, köztük tizenkétezer darab moly-gyűjtemény, amit ötszáz fontra becsültek. Arra a kérdésre, hogy nyolcvanhárom pár harisnya normális mennyiség-e egy uriaszony garderojában, az arisztokrata hölgy kijelentette, hogy egészen természetesen szüksége van ennyire. Jelenleg száztíz pár harisnyája van. A Lady-nék nyolcezer negyyszázhuszonkét font kártérítést ítélt meg, férjének pedig ötszázkilencvennyolc fontot — beleszámítva az értékes moly-gyűjteményt. Igazán nem érdemes már férfinak lenni.

Meg akarták zsarolni Polna Negrit. Amerikai lapok jelentése szerint feltűnést keltő botrány foglalkoztatja a Los Angeles mellett fekvő Holly Wood filmváros közönségét. Brustine Valse 24 éves filmszínésznő, ki a megszólalásig hasonlít Pola Negrihez, a világhírű filmdivához, vallomást tett a rendőrhatalóságnál, hogy egy filmvállalat szerződést kötött vele, hogy erkölcselen és obszcén pozíciókban engedje magát lefényképeztetni, hogy ezeket a filmeket Pola Negri nevével hozhassák forgalomba. A tulajdonképeni célja ennek a manővernek az volt, hogy ezeknek a kompromitáló képeknek segítségével nagyszabású zsaroló hadjáratot indítsanak a rendkívül gazdag Pola Negri ellen. A rendőrség Los-Angelesben letartóztatott négy embert, akik a híres filmszínésznő ellen tervezett zsaroló hadjáratban résztvettek.

Megtalálták Mózes kőtábláit. Szenzációs felfedezésről ad hírt egy, a Sinai-félszigeten feladott távirat, Lord Kebley, aki hosszabb idő óta ásatásokat folytat a Sinai hegy környékén, megtalálta Mózes elveszettnek hitt kőtábláit. Az archeológiai felfedezésnek óriási jelentőséget tulajdonítanak, mert az ismert tízparancsolaton kívül egy tizenegyediket is tartalmaznak, amely így szól: Egy liter finom szeszhez végy egy üveg „Bijau“-kivonatot, adj hozzá két deci forralt vizet és a legcsodálatosabb Fougère, Lorigan, Quelques, Fleur, Chy-jore, ibolya- és orgona-illatú kölnit kapsz, melyből egy liter alig kerül 90 lejbe. A „Bijou“-kivonat kizárólag a Rózsza Royal-drogériában kapható, Fötér 26.

Máriavölgy-fürdő (Szatmárm.) Subalpin klíma, pormentes levegő, Javallat: légzőszervi megbetegedéseknél (csucshurut), vérszegénység. Természetes, szénsavas alkaliás forrása Korányi tud. szerint **gyomor, bél, epebántalmakkal** Karlsbaddal egyenértékűek. Kútnő diatikus **חֲסֵדוֹת** konyha. Teljes napi panzió kb. 200 lej. Felvilágosítást ad: Dr. Kohn-patika Cluj, Piata Unirii és a fürdőigazgatóság.

A nyár legkomolyabb és legsúlyosabb gondjától szabadít meg az a találmány, amelynek híret Nagyváradról jelentik. Egy ottani gyógyszerésznek sikerült olyan lábizzadási elleni szert összeállítania, amely hatásában egyedülálló. Amíg ugyanis az eddigi hasonló szerek, ha meg is szüntették a lábizzadást, kiszáritották, kicserepesítették a lábat, ami sokkal kellemetlenebb volt, mint maga a lábizzadás, a most feltalált szer teljesen kiküszöböli ezt, a lábat puhán tartja s már egy-kétszeri használat után teljesen begyógyítja. A bukaresti klinikákon és kórházakban végzett kísérletek a legfényesebb eredménnyel jártak, úgy, hogy a legfelsőbb egészségügyi tanács is engedélyezte forgalombahozatalát. Mint értesülünk, e lábizzadási elleni kenőcs **PODOL** néven kerül forgalomba.

Ne féljen! Hyperol-lal készítse szájvizét, megvédi fertőző betegségektől, torokfájástól. Kapható minden gyógyszerárban és droguériában.

Dr. GOLDBERGER EDE

szakorvos, bőrgyógyászati rendelőjét
Cluj, Str. Saguna (Bartha Miklós-u.)
5. sz. alá helyezte át.

KÖZGAZDASÁG

Rohamos áremelkedés a nemzetközi jutapiacra

Január óta 75 százalékkal emelkedtek a nyers jutaárak

(Cluj-Kolozsvár, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzetközi jutapiac olyan rohamosan emelkedő tendenciát mutat, amivel csak a lezajlott chikagói buzahossz hasonlítható össze. A külföldi nagy jutapiacokról befutó jelentések szerint a nyers jutaárak egy hónap leforgása alatt tonnánként cirka tizenöt fonttal emelkedtek és az áremelkedés a január 1-i árakhoz viszonyítva mintegy 75 százalékot tesz ki. Ez a rendkívüli hossz egyrészt természetes magyarázatát leli az elmúlt esztendő mennyiségileg csekély jutatermésében, másrészt abban az élénk érdeklődésben, mely egyes külföldi piacokon a jutaárak irányában bizony ma is tart és ha pillanatnyilag mutatkozik is a külföldi piacokon a hirtelen előhívott magas árakkal szemben bizonyos tartózkodás, ez egyelőre csak átmeneti jellegűnek tekinthető.

A külföldi piacok intenzitását erősen befolyásolja még a nyers jutában folytatódó spekulatív vásárlások tömeges fellépése is, aminek megszűnése csak akkor és az esetre várható, ha

az új jutatermés mennyiségileg kedvezőbb eredménnyel jelenik meg a piacon.

Budapesti jelentések szerint a jutaárak piacán stagnáció állott be, ami az általános gazdasági pangással magyarázható. A zsákpiacra kezd ugyan megélni a kereslet, de az általános gazdasági pangást előidéző okok, így a pénzhány, az univerzális üzletelenség és az ezzel járó tartózkodás befolyásolja a forgalom teljes kialakulását. Ennek dacára a magyar jutapiacra gyors javulásra és áremelkedésre számítanak, különösen a zsákpiacra, mert a belföldi zsákészlethez egyáltalán nincsen fölösleg, úgy, hogy a várható bő termésből származó keresletet a kínálat nem fogja tudni kielégíteni.

A romániai jutapiac a nemzetközi nagy áremelkedést nem eszkomptálta teljes egészében, aminek az a magyarázata, hogy az ideai szükséglet fedezésére a már régebben beszerzett készletek az eddigi kereslethez viszonyítva elegendőnek bizonyulnak. Új készletek beszerzése pedig csupán kismértékben történtek.

TŐZSDE

A mai hivatalos ünnep miatt szünetelt a devizaforgalom.

Egységes személy- és teherdíjszabás az utóállamokban. Bukarestből jelentik: Hirt adtunk már arról, hogy Románia, Bulgária, Törökország, Jugoszlávia és Németország között vasúti tárgyalások indultak egységes áru- és személyszállítási tarifa életbeléptetése iránt. A tárgyalások eredménnyel zárultak és az érdekelt államok képviselőiből alakított szűkebb bizottság tegnap megállapította az egyezményben résztvevő államok közötti személy- és áruszállítás egységes tarifáját. A megállapodás szerint a kalkuláció alapját a dollár mindenkorai árfolyama fogja irányítani.

Utazási kedvezmény a bukaresti mintavására. Május 17-én nyílt meg a bukaresti nemzetközi árumintavásár. A közlekedési minisztérium intézkedése értelmében a CFR vezérigazgatósága ötven százalékos tarifa-kedvezményt engedélyezett a mintavásár látogatóinak. Mint azt már közöltük, a kedvezményt aként élvezhetik a mintavásár látogatói, hogy az indulási helyen teljes jegyet váltanak, amelyet Bukarestbe érkezésükkor a mintavásár rendezőségével láttamoztatnak, mely bizonylat alapján a visszautazáskor díjtalanul vehetik igénybe az államvasutakat.

Hogyan kommercializálják a halászerületeket. A legfőbb gazdasági véleményezőtanács tegnap ülést tartott, amelyen megállapította a halászerületek kommercializálásának módjait. A halászati területek kommercializálását úgy fogják keresztülvinni, hogy egy részvénytársaságot alakítanak kétszázmillió lej alaptőkével, amelyben a „Duna Delta” és a „Frigu” konzorciumokon kívül az Országos Gazdasági Egyesület vesz részt. Az új részvénytársaságban részt fognak juttatni a kisebb halászati érdekeltségűeknek is. Az állam a kommercializált halastavak felszereléseinek értéke erejéig fog résztvenni az alaptőkében.

Amerika 650 millió dollár évi kamatot kap adósaitól. Newyorkból jelentik: Hivatalos amerikai forrásból származó kimutatás szerint Amerika, a szövetségeseknek nyújtott háborús kölcsönökön kívül, összesen mintegy 10 milliárd dollár hitelt folyósított a külföldnek. A háború előtt ez a követelés a mostaninak ötödrészét sem érte el. Az amerikai tőkésnek a jelentés szerint átlagosan 6,5 százalékos alapon évenként 650 millió dollár kamatot huznak a kölcsönök után. Ezekből a beruházásokból 5500 millió dollár esik az amerikai tulajdonban lévő külföldi vállalatokra, különösen a délamerikai bányászati és kőolajművekre. A többi az amerikaiak külföldi államoknak, városoknak és magánvállalkozásoknak folyósították hitelképpen különösen Európában. Míg a múlt év első negyedében külföldi magánvállalatok mind-

össze 25 millió dollárt tudtak kölcsönképpen szerezni Amerikában, ez az összeg az ideai év első negyedében 95 millió dollárra emelkedett és ebből kerekén 60 millió dollár jutott Németországnak. A hitelnyújtás márciusban öltött nagyobb méretet, mert míg az év első két hónapjában az idén kisebb összeget folyósítottak mint a múlt évben, március havában közel tizszeresére emelkedett a kölcsönadott összeg.

Októberben lesz a mezőgazdasági kamarák választása. A mezőgazdasági kamarák felállításával kapcsolatosan a vármegyék illetékes hatóságai megkezdték a választói névjegyzékek összeállítását. Mindazok, akik a választói névjegyzékben szerepelnek, 100-tól 500 lejig terjedő pénzbírság terhe mellett kötelesek a választójogaikat gyakorolni. Választhatók a választói jogosultsággal bírók közül azok, akik harmincadik életévüket betöltötték. A kamarák vezetőségét öt évre választják, a kinevezettek pedig addig maradnak a vezetőségben, míg közhivatalt viselnek. Nem minden megyének lesz mezőgazdasági kamarája, több megye is alakíthat egy kamarát. Ebben az esetben minden megyében csak tíz választott tagja lesz a kamarának. A vezetőség megválasztása a megyeszékhely járásbíróóságán történik az erre vonatkozó rendelet szerint legkésőbb október közepéig.

Miről tárgyalnak a kereskedelmi és iparkamarák nemzetközi kongresszusán. Brüsszelből jelentik: Közöltük már, hogy a kereskedelmi és iparkamarák nemzetközi kongresszusa, amelyen Románia is képviselteti magát, az idén Brüsszelben lesz megtartva június 21-én. A kongresszus tárgysorozatában a következő pontok szerepelnek: A kettős adóztatás kérdése, az egységes sekk törvény, az ipartulajdon védelme, a vámkezelés egyszerűsítése és különböző közlekedési kérdések.

Mégis csak legjobb a késnélküli
„RASOL IDEAL“

borotváló por
amely az ország legrégebbi gyártmánya, mely most újonnan átpreparálva, az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána.

Övöködjünk az ártalmas utáztatoktól. Csak az „IDEAL” felirású valódi.

Reszling József fodrasz
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Naftalin

Önnyit pikkelyes, nagyobb mennyiségben is kapható

LÉB Fivéreknel,

Cluj. — Telefon 471.

Figyelem!
Nem reklám!

Értesítjük a t. közönséget, hogy a „Corso” divatárny üzlet megvettük a raktáron lévő selymeket, zefíreket, grenadinokat, szövötteket és mosó drukot gyári áron alul eladjuk — mert továbbra csak a kötött-szövött rövidáru

vezetjük. Tegyen próbavásárlást.

Eduard Sándor & Co
Cluj, Piața Unirei No 17.

Harisnyák, csipkék feltűnő olcsó ában.

butort, zongorát

Ha városi kivitelezésű, vas- vagy réz-
akar venni, ne Marosvásárhelyre és tekintse
sajnája az utat
SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDELYRESZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermelt,
asztalosok furnázásukéségeiket legolcsóbban itt szerzethetik be

MA

érkeztek a nyári szezon
utolsó ujdonságai.

MA

lehet vásárolni ritka
szépségeket még.

MA

látogassa meg a kolozsvári
vevőközönség az

AU PRINTEMPS

nagyáruházat Unió-u. 11

SPORT

Nemzetközi tenniszverseny Galacon. E hó 28-31-én rendezik meg Galacon az idei első nemzetközi tenniszversenyt Galac város bajnokságáért. A versenyt a Galaci Tennisclub pályáin tartják meg a következő számokkal: férfi egyes, női egyes, férfi páros, női páros, vegyes páros. Nevezési díj személyenként 100 lej, páronként 150 lej. Nevezési határidő május 24. A nevezések L. Mendl, Galac, str. Serfiotti címre küldendők.

Száz schilling jutalmat kaptak az osztrák válogatott játékosok, akik a magyar válogatott ellen játszottak. 100 schilling átszámítva 3000 lej, ami elég szép dotáció a másfélórás „munkáért”.

Az uruguayiak július 11-én játszanak a Vienna ellen. Bécsből jelentik: A Vienna július 11-ére lekötötte az uruguayiakat, akik a prágai vereség után jóval olcsóbb áron hajlandók Bécsnek bemutatni futballművészetüket.

A temesvári zsidó lyceum házi atlétikai versenye. Temesvárról jelentik: Az elmúlt héten rendezte meg a zsidó lyceum házi bajnokságát, amely — dacára a pálya abszolút atlétikai versenyre alkalmatlan voltának — néhány igen figyelemre méltó eredményt hozott. Különösen a hármassugrás, a helyből távugrás, a helyből magasugrás és az alsóok magasugró, távugrás és sulydobó eredménye kitűnő. Részletes eredmények a következők: 60 méter (alsó) 1. Miskovitz, 2. Kármán, 3. Ascher. Magasugrás (felső) 1. Kohn K. 1.54, 2. Fischer 1.54, 3. Tofler 1.45. Sulydobás (felső) 1. Wiener 9.98, 2. Palfi 8.27, 3. Kohn I. 7.96. Hármassugrás (felső) 1. Wächter 10.70, 2. Toffler 10.60, 3. Wiener 10.54. Távugrás (alsó) 1. Moskovitz 4.58, 2. Ehrenfeld 4.26, 3. Révész 4.04. 100 méter (felső) 1. Brück, 2. Bleier, 3. Braun. Magasugrás helyből (felső) 1. Kohn K. 1.25, 2. Wächter 1.20, 3. Bleier 1.15. Magasugrás (alsó) 1. Moskovitz 1.40, 2. Königstein 1.35, 3. Friedländer 1.35. Távugrás (felső) 1. Kohn M. 5.57, 2. Kohn 5.55, 3. Wächter helyből távugrás 1. Toffler 2.88, 2. Kohn M. 2.61, 3. Kohn K. 2.59. Sulydobás (alsó) 1. Révész 6.88, 2. Kármán 6.52, 3. Moskovitz 6.10. 200 méter (felső) 1. Rosenthal, 2. Braun, 3. Bleier.

Ausztria—Csehszlovákia. A május 24-én lejátszandó osztrák-csehszlovák válogatott mérkőzésre a csehszlovák futballszövetség a következő csapatot állítja ki: Staplik — Hojer, Seiffert — Kolenaty, Kada, Mahrer — Wimmer, Sedlacek, Vanik, Capek, Jellinek. Az osztrák csapatot még nem állították össze.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Magyar Színház heti műsora

Pénteken 8-kor Csibi (Napi bérlet 128 sz. A, sorozat-szám 215)
Pénteken 11-kor: Körösladányi telepátikus mutatványai (Sorozat 216)
Szombaton 8-kor: Körösladányi telepátikus mutatványai (Sorozat 217, esti helyárral)
Szombaton háromnegyed 9-kor: Hegyek alján (Operett, Sugár Fáyjas vendégtájkával, Léva-ny Ilonka és Bethlen Éva felléptével. Rendes helyárral, premiebérlet 60 sz., sorozat 218)
Vasárnap d. u. 8-kor: Elssler Fanni (Operett, mérsékelt helyárral, sorozat 219)
Vasárnap 6-kor: Körösladányi telepátikus mutatványai (Esti helyárral, sorozat 220)
Vasárnap háromnegyed 9-kor: Nótás kapitány (Károsonyi Ilivel, Neményivel, Tompival, Ihásszal, bérletstűnet, sorozat 221)
Hétfő: Csibi (Napi bérlet 124 sz. B, sorozat 222)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Péntek és szombat, május 22 és 23. *Zigó a fodrásznál, Groom, Felügyelő és Fekete Kéz bandája.* Négy amerikai filmbohózat, 7 felvonásban. Főszerepben csak Zigó.
Uránia-mozgó. Péntek és szombat, május 22 és 23. *A hindu talizmánja.* I. rész, 9 felvonásban. Szenzációs kalandordrám: Indiában, a fákirók országában. Főszerepben Éva Évi.
Apolló-mozgó. Péntek és szombat, május 22 és 23. *A pénz nem minden.* Nagy bütygyi sportfilm 6 felvonásban. Főszerepben németország bajnoka: Hans Breitenstätter.

Érdeklődj az Új Keletben!

Kilakoltatásom miatt STERNBERG
összes perzsaszőnyegemet, egész új zongoráimat um. Wirth, Hoffmann, Gebr. Stengl stb.
Részletre is. leszállított árban árusítom. Részletre is. Oradea-Mare, Bnl. R. Ferd. 14.

GYAPJUIPAR R. T. TIMIȘOARA

Gyapjmosóda, gyapjufésülde, kamgarn, vigogne-szövőde, takácsműhelyek, mügyapjgyár, apretura, festőde.

Körülbelül 150 m unkási foglalkoztat. Saját konfekció és juhtenyésztés.

Tavaszi újdonságok
érkeztek

Neumann M.

férfi- és fiu ruhaáruháza
Cluj, Piata Unirii No 14.

Kereskedők figyelmébe!

Tartós munkás- és gépész-ruhák, valamint női és férfi fehérneműket, saját gyártmányomat, jutányos áron ajánl

Hoffmann Ferencz
TOPLIȚA-ROMANA

Kisérleljen meg egy próba minta-csomagot!

A legelegánsabb

gyermekruhák

Dr. Blumenfeldné és Glancz Szidi
gyermekruha szalonjában készülnek.
Cluj, Strada Regina Maria 42., I. em.

A szalon legszebb díszje egy
Kissling-csillár!

Román csillár- és bronzárugyár, Timișoara.

A nyári divat

legszebb anyagjai

megérkeztek!

Schottis crepe de chinek
" marocaine k
" nyersselymek
" etaminek
" pongeok

Eredeti schweizi himzett grenadinok.

Fehér

köppenselymek
és szövetek
nagy választékban.

Grünwald és Steiner

női divatkülönlegességek áruháza, Cluj,
Piata Unirii No 12. Telefon 961.

A kolozsvári monostori Főközlzet: Ghillányi-ut 5-7.

Czell

URSUS

világos

HERCULES

dupla maláta

Főközlzet: Ghillányi-ut 5-7. Rador 2285

A nagy hőség, erős napsütés káros behatással vannak azok gyöngéd, hamvas arcbőrére.
Kaiser Borax-szal való gyakori lemosások megóvják a bőrt ezen behatásoktól.
Ezért vegyen ön is még ma eredeti
Kaiser Borax-ot
a piros skatulyában.

APRÓHIRDETÉSEK

Magyarországi közlésnél egy szó 8-10, vastagabb betűtve 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja előrefizetendő.

Ha jól akar nőülni vagy férjhez menni, forduljon hozzánk. „IDEAL” házasságközvetítő iroda, Alba-Julia, Str. Simion Bar-nuțiu No 20. 1864

Schadchen

vagy más érdeklődők kérem közöljék címüket, egy minden tekintetben — ugyzsidóban, mint világiakban — művelt, városban saját üzlettel bíró, intelligens, jómegjelenésű fiatal ember részére. „Schadchen” jellegű kiadóhivatalba

Cur Salómban negy hajószállalat alapításának gondolatával foglalkozom, mely Palesztina be- és kivitelű áruforgalmát látná el. Felkérem azon jegyzőtársaimat, kiknek a gondolat szimpatikus, hogy egy eszmecsere nyelvbentetése végett a kiadó útján velem címeiket közöljék szíveskedjenek.

Barzel

Fierarie
Vasúti

Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Vit. 13

Telefon
1049

Tennis pályát keresünk bérbe délutánra. Cim: Kol-lár Miksáné, Széchenyi-tér 40. 9085

K akar Cur Salómban létesítené a autóbusz vállalatot [Haita—Akkó között] társasági formában, az közölte címét a kiadóba.

Eladó házastelek. Vétel esetén beköltözhető. Cim a kiadóban.

Fürdői gazdagságok figyelmébe! Fürdőszőnyeg-gyékények, prima szegedi készítmény, minden méretben, valamint gyékény-papucok azonnali szállítással nagyban ár mellett kapható Fuchs Viktor és Társaságánál, Oradea-Mare. Telefonszám 986. 9095

Cur Salómban cement-átugyár létesítéséhez tökéletes társat keresek. Kéves tőkével magam is rendelkezem és szakember vagyok. Kik résztvenni óhajtanak, címüket közöljék a kiadóval.

Széchenyi-tér legjobb helyén levő üzlethez, kedvező feltételek mellett társ keresetlik. Cim a kiadóban.

Gyermeknyaralattal célra keresünk július és augusztus havi bérletre egészséges fekvésű nagyobb épületet, fürdőszobára alkalmas folyóvíz közelében és lehetőleg vasúti állomás mellett. Ajánlatokat pontos leírással és feltételekkel a kiadóhivatal továbbít. 8914

Erdélyi butorgyár képviselőjét átvénem Cur Salómban. Címét kiadóba. 9086

Specialis keramikus társat keres üzemének ki-fejlesztéséhez. Cim a kiadóba 9086

HOTEL MERCUR

כשר ארטה. Étterem
Báza fürdőn, modern berendezéssel főzőm ki-
szolgálással, elsőrendű
konyha. — Megnyílik
junius 1-én.

Keresek utcai, lehetőleg földszinti különbejáratu szobát butorozva vagy anélkül. Cim a kiadóban.

Cur Salómban motoros-
osónak vállalatot óhajtok
létesíteni. Felkérem azo-
kat, kik ilyeszerű vállalatba
tőkét a tarna befektetni,
hogy velem érintkezésbe
lépjenek. Cim a kiadóban.

Engros-üzletnek,
vagy irodának alkalmas,
centrumban fekvő helyiség
nagy iktárhelyiséggel,
kedvező feltételek mellett
kiadó. Cim a kiadóhivatal-
ban.

Figyelem!

כשר ארטה. Étterem.

Özv. Grosz Adolfné,
Oradea Mare, Str. Ni-
colai Jorga 10 (Zöldra-
utca) az udvarban. La-
kodalmak és abonensek
rendezését vállalja.
Izletes konyha. Olcsó
árak.

Szőnyeg (argument)
5x4 méter nagyságban el-
adó. Mikos Kelemen-utca
17. I. em 2.

Keresetlik jobb család-
ból való fiú tanulókat.
Goldmann fűszerüzlet,
Magyar-u. 107. 9096

Lömaan-Akkó irodába
perfekt magyar gyors és
gépirónó keresetük azonnali belépésre

100 leierért másfélmilliót érő ingatlan!

I. 4 szoba konyhás, fürdőszobás két verandás udvarház.

II. Személyzeti lakások: egy két szoba konyhás és egy 4 szoba konyhás (szintén köépületek).

III. 40 drb. jószágra istálló, kocsiszin és disznóól stb.

2 katasztrális hold óe 389 □-öles százas akácfákkal övezett, bolgárkertészetre alkalmas, prima minőségű területen fekszenek, Cluj fővasútállomása mellett, 10 percnyire a főtértől.

Ingatlan kisorsolása

népjóléti, belügy- és pénzügyminiszteri együttes határozataival engedélyezve.

Húzás napja 1925. augusztus 1.

Elárúsító helyek: Banca Marmarosch, Chrisoveloni, Agrara, Albina és mindazon bizományosoknál, ahol az ingatlan ábrázoló plakát ki van függesztve. Főbizományos: Közhosszu Tkp. R. Cluj, Calea Victoriei (v. Kossuth L) 3, ahol a pénz előzetes beküldése ellenében postai rendelések is eszközölhetők.

teherautó eladó

minden elfogadható áron. Cim a kiadóban.

Rador 2809

Most jelent meg!

A zsidó Balzac

MENDALE MOICHER SFURIM
humoros zsidó snorerregénye

A sánta Fiske

Az első jiddis regény magyar nyelven.

Ára 80 lej.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Luxusutazás — Gyorsutvonalak a francia kikötőkből:

New-York — Canada
Cuba — Mexiko
Venezuela — Haiti — Antillák
Marocco — Algir — Tunisz
és más kikötőkbe.

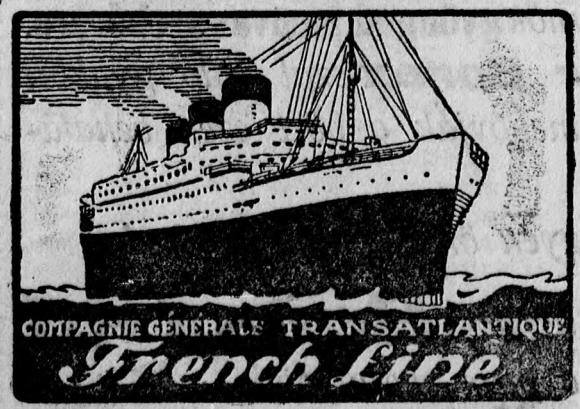
Információkkal és jegyekkel szolgál:

„SARNIA” S. A. Bucurest.

Pasagiul Comedia

Táviratcim: Transatbuc.

Rador 259

Használjunk kizárólag

כשר כשר

PLANTOL

legjobb nőv. zingyrlrt, mert ez fiszta, egészséges és kiadós!

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: HARTIG & HIENZ Cluj
Str. Juliu Maniu 8. Telefon 1-18.

Lebovits Béla

כשר ארטה. husosarnok és szalámigyára
Cluj, Str. G. Barițiu 8. - Telefon 354.

(volt Malom-u.) Ajánlja elsőrendű szalámi gyártmányait legolcsóbb napi árban. Postai megrendeléseket pontosan eszközök. Vizonteladók nagy árkedvezmény. Friss libaszir bármilyen mennyiségben kapható. Árjegyzék és כשר כשר kívánatra ingyen. Üzletem átalakítása miatt árusítás pár napig az udvarban eszközöltetik.

Megnyílt! כשר ארטה. Megnyílt!

legmodernebb berendezéssel

szalámigyár.

Postacsomagokban is legjutányosabb árban szállít. Hechsar és árjegyzék kívánatra bárkinek.

Schnabel Hermann, Cluj

Piata M. Viteazul 26.

Nagy pünkösdi vásár Elysée

Arnházban, Cluj, Cal. Regele Ferdinand

Wesselényi-utca 22 szám alatt, hol

harisnyaéskeztgyü

ujdonságok és mindenféle

masamód cikkek

előnyös beszerzés folyán igen olcsó árban árusítatnak.

Mindenhol csak

eredeli

CZELL-sört
és
LUTHER-sört
kérjen.

Telefon 516

Mosse 1155

Főraktár

Ciment, Dukász & Tsa cégnél
Cluj, Str. Bucovina (v. Munkácsy-u.) 28